

Szkodliwe owady i ich parazytoidy zasiedlające szyszki świerka *Picea abies* (L.) KARST. w Beskidzie Śląskim i Beskidzie Żywieckim*

Pest insects and their parasitoids inhabiting spruce cones (*Picea abies* (L.) KARST) in the Beskid Śląski Mts. and Beskid Żywiecki Mts.

W latach 1995–1997 prowadzono badania w wybranych drzewostanach Beskidu Śląskiego będących pod wpływem imisji przemysłowych i Beskidu Żywieckiego, częściowo prawie wolnych od tych imisji.

W każdym z wymienionych kompleksów na wyznaczonych powierzchniach zebrano z 50 rosnących świerków próby szyszek, każda zawierająca 20 szyszek. Każdą próbę szyszek dzielono na 3 części: 50% założono do hodowli masowych, 25% przeznaczono do hodowli indywidualnych, natomiast pozostałe 25% analizowano. Analiza szyszek wykazała wyraźne różnice pomiędzy liczbą szkodliwych owadów zasiedlających szyszki w badanych kompleksach. Liczba szkodliwych owadów w Beskidzie Śląskim była $1,5\times$ niższa w porównaniu z liczbą tych owadów w Beskidzie Żywieckim. Wykazano, że najczęściej szyszki były zasiedlane przez konofagi: *Cydia strobilella* L. (Lep.: Tortricidae), *Dioryctria abietella* (DEN. et SCHIFF.) (Lep.: Phycitidae), *Eupithecia* sp. (Lep.: Geometridae), *Kaltenbachiola strobi* (WINN.) (Dipt.: Cecidomyiidae), *Strobilomyia anthracina* (CZERNY) (Dipt.: Anthomyiidae). Analiza nasion wykazała, że prawie wszystkie próby były zasiedlone przez *Plemeliella abietina* SEITN. (Dipt.: Cecidomyiidae), która powodowała straty w nasionach od 0,33% do 42%. W okresie badań uzyskano następujące parazytoidy: *Anogmus* sp. (Hym.: Pteromalidae), *Torymus* spp. (Hym.: Torymidae), *Tetrastichus strobilanae* RATZ. (Hym.: Eulophidae), *Platygaster contorticornis* (RATZ.) (Hym.: Platygasteridae) i *Liotryphon strobilellae* L. (Hym.: Ichneumonidae).

Małgorzata SKRZYPCZYŃSKA, Kraków
Marek KOZIOŁ, Kraków
Mieczysław KOSIBOWICZ, Kraków

Skład gatunkowy i struktura dominacyjna pluskwiaków różnoskrzydłych (*Heteroptera*) rezerwatu „Stawska Góra” koło Chełma

Species composition and dominance structure of true bugs (*Heteroptera*) of „Stawska Góra” nature reserve near Chełm

Rezerwat „Stawska Góra” pod Chełmem Lubelskim położony jest w północno-wschodniej części Wyżyny Lubelskiej, w dzielnicy Pagórów Chełmskich. Kształtem jest zbliżony do równoległoboku o wymiarach 200 na 220 m i łącznie zajmuje powierzchnię 4,9 ha. Usytuowany jest wśród pól uprawnych z dala od zadrzewień, chociaż na terenie rezerwatu występują luźne skupienia drzew i krzewów. Rezerwat utworzony został w 1956 roku w celu ochrony wielu rzadko spotykanych gatunków roślin, głównie licznej populacji dziewięciśliu popłocholistnego (*Carlina acanthifolia* ssp. *onopordifolia*). Na jego terenie stwierdzono 216 gatunków roślin naczyniowych (wśród nich 6 objęto ochroną całkowitą, a 24 uznawane są za rzadkie) i 28 gat. mchów. Dość licznie występują tu rośliny reprezentujące pontyjski lub subpontyjski element flory – łącznie 49 taksonów.

* Temat jest fragmentem badań w ramach grantu nr 5P06 M00108

Pod względem fitosocjologicznym zbiorowiska rezerwatu należą do klasy *Festuco-Brometea*, wśród których największy obszar zajmuje zespół *Brachypodio-Teucrietum*. Ponadto występują tu ciepłolubne zarośla reprezentują zespół *Prunetum fruticosae*, oraz zbiorowiska z klasy *Rhamno-Prunetea*.

Materiał entomologiczny zbierano w latach 1996–1997 metodami ilościowymi. W odniesieniu do owadów zasiedlających warstwę runi zastosowano czerpak entomologiczny, natomiast pluskwiaki zamieszkujące herpetobium pozyskiwano dwoma metodami: pułapkami Barbera oraz sitem entomologicznym.

W warstwie runi odłowiono 2226 osobników zaliczonych do 93 gatunków. Dominanty (gat. o udziale powyżej 5%) skupiały niemal 53% wszystkich zgromadzonych osobników i należały do nich: *Adelphocoris lineolatus* (18%), *Lygus rugulipennis* (14,7%), *Coptosoma scutellatum* (8,9%), *Plagiognathus chrysanthemi* (6%) i *Halticus apterus* (5,1%).

W strukturze ilościowej heteropterofauny obserwuje się pewne różnice w zależności od metody, którą zbierano materiał. Wspólnych dla obu metod było 18 gatunków, wśród których znalazły się wszystkie dominanty i większość subdominantów. Ta grupa stanowi specyficzny, związany ściśle z powierzchnią gleby składnik fauny pluskwiaków.

Za pomocą sita entomologicznego zebrano 369 osobników należących do 33 gatunków. Dominanty skupiały łącznie ponad 61% ogółu osobników a zaliczono do tej klasy 5 gatunków: *Adomerus biguttatus* (18,7%), *Tropistethus holosericeus* (17,3%), *Megalonotus chiragra* (9,2%), *Campylosteira verna* (9,2%) i *Megalonotus hirsutus* (7,0%).

Metodą pułapek Barbera zebrano 259 osobników, wśród których wyróżniono 31 gatunków. Struktura udziału wyróżnionych klas liczebności była podobna jak w przypadku owadów odłowionych sitem, a do dominantów zaliczono 4 gatunki: *Alydus calcaratus* (20,0%), *Adomerus biguttatus* (18,9%), *Campylosteira verna* (16,2%), i *Rhyarochromus pini* (7,7%).

Łącznie w wyniku prowadzonych badań w rezerwacie „Stawska Góra” stwierdzono 114 gatunków *Heteroptera*. Po uwzględnieniu danych STRAWIŃSKIEGO (1959) z tego terenu wykazanych jest 137 gatunków pluskwiaków.

Zofia SMARDZEWSKA-GRUSZCZAK, Lublin
Lech LECHOWSKI, Lublin

Nowe dla fauny Polski gatunki owadów występujące na drzewach i krzewach ozdobnych w Polsce

Insects of ornamental trees and shrubs of Poland, new to the Polish fauna

W latach 1995–97 podczas lustracji 35 szkółek drzew i krzewów ozdobnych rozmieszczonych na terenie całego kraju stwierdzono ponad 100 gatunków owadów, spośród których siedem jest nowych dla fauny Polski: zdobniczka robiniowa – *Appendiseta robiniae* (GILLETTE) na robinii akacjowej, tarczniczek trzmielinowy – *Unaspis euonymi* (COMSTOCK) na trzmielinie japońskiej, mącznik różanecznikowy – *Dialeurodes chittendeni* LAING. i skoczek różanecznikowy – *Graphocephala fennahi* YOUNG na różaneczniku, wciornastek begoniowiec – *Scirtothrips longipennis* (BAGNALL) na azalii i przyszcerek iglicznik – *Dasineura gleditchiae* (OSTEN-SACHEN) na igliczni trójcierniowej.

Grażyna SOIKA, Skierniewice
Gabriel ŁABANOWSKI, Skierniewice